

Borzák Balarám Béla

Jász Úr és Tündér

meg más mesék

Előszó

A mesék gyakorta igazabbak bármily valóságoknál. Mesében nem kell tartani az író fondorlatától, hisz úgy sem hiszi el az olvasó. - Ez csak mese! - gondolja derűsen és nem erőlködik azon hogy megfejtse a sorokat, csak engedi hatni. Azután minél inkább ráhagyatkozik a történések folyamára azon veszi észre magát, hogy benne van a valószerűtlenségben. Ringatják a sorok, rácsodál a mesebeli tájra s van hogy még a hangokat is hallani-, illatokat is érezni véli a jámbor olvasó. Csak sietség maradjon el. - Most ráérünk. Nem sürget semmi sem. - És valóban az elszánt kereső ember megadja a szónak ami annak jár; időt, nyílt szívet és befogadó gondolkodást. A betűk életre kelnek, a szavak körülölelnek és a hangulat lecsendesít. Csak igyekvést hagyni el! Ha az első mese hétfőre íródott akkor az egyik nap, kedd a második s így tovább, hagyjuk a gyorsolvasást. Ami új bekezdés, az új gondolat. Engedjünk minden szót hatni. Fogadjuk el, hogy a szó leírt hang, az a hang ami a teremtő ige is: teremtő. Képet fest a semmibe és olvasó ha rámered, nemegyszer tükörré talál. Csak áll csendesen s hagyja a lassúdást. A kalandvagyó megteszi, hogy egy nap csak egy mese és nincs tovább. Egy napig enged az időnek, békével várja a pirkadást. Megint egy nap és megint csendesség és elfogadó ráhagyatkozás. Hagyjuk érni mi ránk talált.

Jász Úr és Tündér

Hétfő

Tündérmese

Egyszer egy Tündér dideregve érkezett egy félelmes,
csudás várhoz. Csendes, halk szavát nem hallotta meg
a vár rettegett, komor nagyura. Gyengéden
bekopogtatott.

Kenetlen láncain, riasztón zuhant le a várárok
farkasverme fölé a csapóhíd.

A Tündér elgondolkodott.

Sötét a kapu és csupa szálka a mocskos,
szőrös hídpadozat.
Bentről mégis, valami melegség árad.

Selyemhab lábait mind fölszaggatná a durva jároda,
de látta a Tündér, hogy bent, a sötétség mélyén
halvány fény dereng.

A Tündér nem félt és szelíden libbent át a zord
kapun. Hitte, hogy igaz kincsre talál.

A kapuoszlopzatokon cifra faragványok, erő,
mívesség mindenütt. Minden jól ki van találva.

Az udvaron árva szél kavargott, századok porát
sodorva.

A Tündér egy kicsit hunyorgott, szúrta szemét a por.
Még könnye is kicsurrant.

Az élet sós cseppje a várudvar kopott gránitpadlóján,
mint egy gyémántszilánk úgy csendült.

A padozat nagyot nyögött, de semmi nem moccan.

A Tündér bátran lépett tovább.

A nagyterem bejáratán ezer seb, a múlt betört
harcosainak fegyvernoma.

A vasalt, robosztus, tölgypalló ajtó félig nyitva volt.

A zárban kulcs.

Kívülről.

Nem mert a kilincshez nyúlni, csak besurrant
szelíden. A kandalló pattogva lobogó tüze világította
meg a termet.

A Tündér kecsesen pördült egyet s elálmélkodott a
sok csodán. Könyvek, szobrok, képek térképek s
megannyi trófeák, mind tárt karokkal hívogat.

A Tündér megint elgondolkodott.

Pattog a tűz, sejteleg a fény s valami halk zummogás.

A Tündér a hang forrását kutatja.

A kandallótól elég távol, egy sötét szögletben,
díszes trónusán, komoran ült a vár zord ura.

Rajta vért s megannyi erős páncél és csak ül a távoli
tűzbe meredve. Arcán ezer ránc, bőre cserzett és
sötét, tán még friss sebekkel is ékített. Erős keze a
trónus karzatán. Körötte teljes fegyverzete.

Mindig éber, mindig harcra kész.

Magában mormog valami halk csodát.

A Tündér elébe libben és rámosolyog.

Nem hiszi amit lát. Egy tekintet ami derül, bízik és
nyitva vár. Lassan pislant.

- Mire vársz Jó Ura? - így a Tündér, de nem kapja
válaszát.

A Tündér tánra kél. Kacag, dalol s mint forgószél
söpri ki a századok porát.

- Jó Ura! Kél a Nap! - csendül ajkain s valóban a vár
pompás ólomüveg ablakát egy halk sugár szúrja át.

Egyenesen a Jász Úr szívébe talál.

Megrezzen.

Csörtetve föláll. Fegyvereit földre hányja,
lánczubbonyát ím lerántja s már könnyűdik is amint
mosdótáljához vonul. A Tündér harmatvizet csurgat
a durva marokba.

- Jó Ural! Ezeket elrakhatom? - kérdi a Tündér és a
padlón heverő vasakra mutat.

- Legyen! - szól az úr és egyenesen a nyitott ajtóhoz
lép.

Az udvart fölmossa a magos bástya fölött bezúduló
napfény. Az úr a Napra emeli tekintetét.

Bírja, de mégis könnye hull.

Elindul a föltárt csapóhídon át,
egy szál ingben, a szikrázó pusztára rétbe ...

Kedd

Embermese

Élt egyszer egy Jász Nagyúr. Nemeslelkű, erkölcsös,
bátor a harcban. Vitézsége ellenére jámbor
természetű, igazmondó és a legfőbb tudások jó
ismerője.

Egy tere volt; a végtelen.

Kettő között élt, mint Ég és Föld, Nap és a Hold
alatt, víg nappalon és zord éjszakában.

Három járomban tengette életét; jó, szeszély és a
nemjó igájában.

Négy irányból határolta várát a vidék;
Keletről a szikrázó pusztára rét,

Délről a végeláthatatlan óceán,
Nyugatról egy rengeteg erdő,
Északról az egeket ostromló hegyvidék.

Öt érzékével kötődött világához, mint szeme, orra,
szája, füle és két erős keze.

Egyszer méla éjjelében egy Tündér forgatta föl
nyugalmát. A Tündér belopódzott várkastélyába és
felkavarta az évszázadok porát. Kisöpört,
kiszellőztetett és beengedte a Napot. A Jász Nagyúr
végzetes sebet kapott egy napsugártól, mert az
fölmelegítette a szívét.

Levetve vértjét s páncéljait, széthányva teljes
fegyverzetét, a Tündér locsolta harmatvízben
megmosta szutykos kezeit s le arca bánatát.
Egy szál ingben lépett a hajnali verőfénybe,
fölhagyva ódon várfokát s a várkapun át a
végtelen térbe ért.

De merre fordítsa lépteit?
- Hol vagy Tündér? - mordult még marconán -
Mutasd a jó irányt!

A végeláthatatlan vízivilág nem ember léttére.
A hegyorom bár az egeket ostromolja, mégis kopár
és sivár. Messze lát csúcsáról vándora, ám dermesztő
a kietlen jégvilág.
Az erdőrengeteg megóv és jól bezár, de félhomályt

lakói nem Nap gyermeki.
Nincs más csak a pusztai táj, mit vándor ha választhat.
Ott végtelen a tér, éltet a napsugár, képzetnek útjában
sehol semmi gát.

Így indul a Jász Nagyúr elhagyva zord zugát, fénybe,
rétbe, ezer szeszélybe. Hő és fény, ég és tér egyre
csak incseleg s közben a száz virág ontja csak illatát.
Megcsalhat délibáb s túrni kell változást, égzengést,
forgószélt s viharok záporát.

A Tündér vidáman csacsogott, kezében rétvirág, haja
meg fenn lobog.

Koszorút font.

A koronát a Nagyúr fejébe húzta és nagyot kacagott.

- Hódolatom Jó Ura! - s már illant is tovább.

A Jász Nagyúr csak csöndben ballagott.

A fura társulás egyszercsak Hat testvérrel találkozott.

- Kik vagytok? - így a Tündér s kíváncsin pislogott

- Békesség - szolt első
- Szolgálat - második
- Barátság - harmadján
- Gyermekség - negyedik
 - Szülőség - ötödik
- Szerelmesség - utolján.

Egy tűz körül ültek s helyet szorítottak a lomha
Nagyúrnak.

A Tündér csak köröttük szálldosott.

- Isten hozott - szólt Békesség - Mi már ismerjük
egymást! - A Jász Nagyúr csak bólintott.

- Mi járatban ? - kérdezi Szolgálat.

- Fölvavart ez a mihaszna - a Nagyúr csak így morog.

- És miben segíthetünk - kérdi Barátság.

- Nem tudom, hogy legyen - dünnyög a Nagyúr.

- Bízz a Legfelsőbbben, meglásd Ő megsegít - vigasztal
Gyermekség.

- Bízom én nincs hiba, de mi az mit tehetnék?

- Gondoskodj azokról kiket az Ég reád bízott -
simogat Szülőség.

- Azt teszem egyre csak s nem várok másokat -
kedvetlenkedik a Nagyúr.

- Jó út mit megteszel - így szól Szerelmesség - de hol
az önátadás?

Csend lett. Csak Tündér csicsereggett és önfeledten
kacagott. Hallgattak. Pattogott a tűz s halkán dúdolni
kezdtek. Ringott a hullámvás, ágak közt szellő járt,
fény-árnyék játszódtott, senki nem aggódott.

Szerda

Életmese

Rét mentében, vízhatárán, erdőszélen s hegy lábánál,
élt egyszer egy zord Nagyúr. A bizton erődjébe
besurrant Tündér, reátárta a Napot. Fagyos szíve
fölmelegedett és fegyver s páncéljait félredobva,
nyitott mellet lépét a szikrázó rétre.

Lassú vándorlása során hat testvérre lelt, akik
a Békesség, a Szolgálat, a Barátság,
a Gyermekség, a Szülőség és a Szerelmesség
nevet viselték.

Békességet már régről ismerte a Jász Nagyúr,
Szolgálattal jó barátságban volt,
Barátságot nemegyszer látta vendégül, várkastélya
ódon falai közt.

Szülőséget népe igazgatásakor lelte föl, de
Gyermekségnek és Szerelmességnek híret sem
hallotta.

Komor jártában inkább a lába elé nézett, mint
távolba, vagy az égre. Óvatosan került ki tüskés
bozótot, ördögszekeret, bogáncs és más
ragaszkodókat.

Egyedül indult, de a fecsegő Tündér mindig körötte

forgolódott, ügyet sem vetve bármily akadályra.

A Tündértől kapott rétvirág-koszorút homlokából
leemelte, finoman megmarkolta, de azért el nem
dobta, pedig a lendület már kezében volt.

- Tündér! - morrant a zord Nagyúr - Ülünk le,
beszédem van veled.

- Gyere a ligetbe Jó Ura, még napszúrást kapsz -
rendezkedett a Tündér.

- Kiugrasztottál bizton véderődből; helyes - folytatta
a Jász Úr - beteretél ebbe a pusztaságba; jó,
a Hat testvérhez elvezéreltél; megköszönöm,
de hogy folyton csak csacsogsz, kacagsz, táncolsz és
incselkedsz, nem megyek veled semmire.

- Figyelj Jó Ura! - így a Tündér - egy pacsirta,
halld mint dalol -
s égre szegezte karcsú ujjacskáját.

- Odanézz Uram! Amott az hűs liget, vízszéle
tocsogós medrivel - invitálta a Tündér - jó sásból,
vadbirs levélből mily kiváló trónus rakható.

Behúzódtak az áttört lombok alá, Tündér nagy öl
száraz sást -közte vadbirslevelet- halmozott
s gondosan megformázta azt.

A Jász Nagyúr nyögve roskadt a kusa szénára.
A Tündér tovalibbent s már suhant is üdítő
vízpermetet hintve a Nagyúrra.

- Tündér! Szorult beléd értelem is, vagy csak ez
állandó gyerekség foglal el? - szólt csendre szelídülve
a Hadúr.

- Nem kevésbé, mint érzésből beléd Jó Ura! -
fricskázott a Tündér.

A Nagyúr erőst elgondolkodott.

Lábait maga alá húzta, derekát kiegyenesítette,
karját nyugvón ölébe engedte és meleg tekintetét
Tündérre emelte.

- Világosítsd hát meg nekem, mire megyek a
Hat Testvérrel?

Békesség mind megóv. Elvárásoktól ment meg s
hogyan egy legyél jóban-rosszban.
Szolgálat kitanít alázatból, hogy sose légy büszke.
Barátság megsúgja, ne tégy különbséget.
Gyermekség a ráhagyatkozás biztonát nyújtja.
Bízz az Úrban vakon.
Szülőség tanít meg adni, adni és adni,
semmit sosem kérve.
Szerelmesség a szín önfeladás - ott már nincs

méricskélés, adok-kapok. Nincs; legyen józan ész
és nem számít akár az egész világ!

A Jász Nagyúr erőst elgondolkodott.

Szó se több, se más, csak a békés hallgatás.
Kék égen átlengő habfelhő pom-pomok,
lombok közt húsító lengedés, még a vízpart is
csobog, ahogy Tündér ott lábat lógatott.

Csütörtök

Bolondmese

A puszta rétben egyszer, magányosan vándorolt egy
Jász Nagyúr. Páncélját s fegyvereit, hátramaradt erő
várában hagyva, egy szál ingben, napban, szélben, eső
verte ligetszélen, tocsogóson, ingoványon, ment csak
egyre, ment a bátor. Sokáig társa volt egy Tündér, de
ő most valahol elmaradt. Morgolódott is a Nagyúr
magában: - Hol ez a mihaszna, a végén még hiányzik!

Amint így ballagott, egy furcsa figurára bukkant.
Fura volt, mert csak beszélt fennhangon, hol
jajgatott, hol fel-fel zokogott és egyre csak jobbra-
balra kacsázva haladt, ki tudja mely irányba.

- Ez bíz bolond! - állapította meg a Nagyúr
tárgyilagosan - féltetni mit sem kell,
hisz a gyermekek és a csendes háborodottak, mindig
az angyalok kötényébe esnek.

Az elrendezés keresztezte útját a Nagyúrnak és a
Bolondnak.

A Nagyúr épp megfáradt s egy kis nyírfa tövébe
húzódott, mikor a Bolond se szó, se beszéd, csak
mögételepedett.

Egyik útonjáró az egyik oldalról, másik a másiktól
vetette hátát a kis fácskának, így szinte egymásnak
dőltek, nem is a karcsú árnyatadónak.

A Nagyurat egy kicsit zavarta a hívatlan társ
közelsége, de érezte, hogy nincs a Bolondban
semmi rossz.

Csak ültek egy ideig csöndben.

A Nagyúr a Tündérre gondolt, a Bolond meg
folytatta mondókáját:

volt egy álom rét határon
hová tűntél álomlányom
hol leng égbe éjkék hajad
hol ring vállad hab derekad

te voltál a tűz ten magad
lánggal égtél társad salak

fölegettél mi csak éghet
férfiszív melléd nem léphet

drága fényem hol talállak
merre lellek milyen várban
életem így örök bánat
nem gondolok csak halálra

nélküled mit ér a létem
egyedül mond hová lépjek
mutass irányt miként szoktad
azoknak kik kutakodtak

A Bolond elhallgatott és hangos zokogás rázta testét.
A Nagyúr egyre jobban átérezte a szerencsétlenséget.

- Kit keresel Barátom? - szólt csak úgy hátra.

- Tudod Jó Ura, volt egy csoda. Másnak nem
mondhatom, mert szépsége eltakarta a Napot.
Biztosan a Nap lánya volt, mert örökkön csak égett,
lángolt. Oly éltető volt minden szava, lépte, bája,
sötét haja, de épp olyan pusztító is, miként Fensőbb
Napkirályunk.

Nem volt nyugta, menedéke, egyre izzott, egyre égett,
mígnem Ő is porrá égett.

- sorolta a Bolond és könnyei most hangtalan
zubogtak.

A Nagyúr próbálta vigasztalni a Bolondot.

- Tudod Barátom; megmondták a bölcsek régen, aki
lángol, maga ég el!

- Tudom Uram így járt Ő is, szemem láttán hamvadt
el, s amint hévtől forgósél lett, úgy szállt hamva
szerte széjjel. Pusztá rétben szórta hamvát, itt az
összes apró nagyság, itt keresem, itt kutatom, már ép
eszem is elhagyott.

A Nagyúr nem tudott mit mondani, csak érezte hátán
a csöndes rázkódást.

Hosszú csend volt mígnem távol,
valami csak nem csilingel.

Szinte egyszerre dobban a két hatalmas férfiszív.

- Ő az! - zuhan ki mindkettőjük száján.

Csak úgy ültükben a hang felé fordulnak.
A zord Nagyúr arca mosolyra hajlik, míg a Bolond
fölpattan:

- Tudtam, tudtam! Nincs véghalál.
Pusztá ékét újra látom, nem hagyott Ő örökre el,
csak hát újabb életre lelt.

És már jól látták a dalolva szökkenő Tündért,
aki egyre csak kacagott...

Péntek

Évszakmese

Egyszer egy fegyvertelen Jász Úr, egy Tündérrel
barangolt a szikrázó pusztában. Síkvidéknek
szerelmesei tudják, hogy a puszta nem sivatag, nem
halott róna. Van itt minden mi lét tere, végtelenség,
napfény s meleg. Éppúgy van itt teljes élet, fű fa virág
ezer féle. El nem múló pompa világ, télen csöndes
máskor vidám, vidám, de csak ép annyira, nehogy
essen bárhol hiba.

Lassan halad Jász Úr és Tündér. Jász Úr lomha, erős,
nem fél. Tündér pedig sziporkázik, lent s fönt
egyre ficáncol.

- Tündér? Miért ezt az irányt adtad? - kérdi a Jász Úr
- hisz mikor erős váramat elhagytam, mehettem volna
nagy vizekre, égisz erő hegyvidékre,
rengeteg kerek erdőbe.

- Vizek hátán hogyan járnál? Kopár hegyen mit
találnál? Egeket ők ostromolják, mégsincs bennük
semmi vidám. - így a Tündér -
Az erdő meg félelmetes, kobold, manó,
sötét van ott, végtelent ott nem láthatod.

Ott, hogy sarjad élet napszám, bomlása is egyre dúl,
naptól elzárt aljzatában dudva s gomba, ami úr.
Itt a puszta, vizes rétben, mindent megtalálsz mi
részed. Itt mindennek megvan az ő ideje, tavasz
nyílik, tél meg felejt. Nyáron bőség, a rét buja,
kiteljesedhet itt akkor mi él. Őszre minden lassan
beért. Fáradságok termése kész, halványulnak már a
színek, megbékélnek égő szívek. Téltre nyugság végleg
elér, lombok, ékek nem zárnak fényt,
megfeszülnek vizek felül, térben, tájban minden elül.
Csillog jégnek páncélzata, alatt mégis élet él,
csendben, lassan tavaszra kész, minden épül
nem, hogy henyél. Ilyenkor mi kinőtt évben,
fagy megérlel jó keményre.

- Értem - válaszol csendesen a Nagyúr.

- Tudod, mikor ódon váramban magányosan csak a
tűz lángjait figyeltem, nem zavart semmi meg. Erős
véderődben, átéreztem én is az évet, éppúgy mint az
emberéltet. Tavasszal, hogy rügy kipattan, üde
pompás, friss még minden. Selymes a rét akár
gyermek, szemét emeli mindenre. Tanul, tanul, nő és
figyel, készül felnőtt életire. Játszódik is épp eleget,
vidám, könnyed, mindent érez, nem láncolja az
értelem. Nyáron minden kiteljesedik. Buja lesz, mi
termést hoz. Asszony lesz a kicsiny lányból, kerek
mindenhol mint kell, így szikrázik, így virágzik, hogy
minden méhet csaljon be. Mikor aztán beért termés,
lassan őszbe fordul már. Csendesedik heves vér is,

tetszik nem is, elmúlt nyár. Meleg még a Nap sugára,
mézédes lesz a gyümölcs, de már levél lassan
fonnyad, s termés is a földre hull. Aztán télen, körül
a csend. Béke, nyugság, kész egy év.

A Tündér újra csak táncra kél.

- Tudom, tudom! - így inceleg- kristály tiszta az
értelem, de a világ nem csak tény, örökkön ott bújik
remény. Jó Ura! Te olyan szilárd vagy, mint a Föld,
mégis valami folyton gyötör. Gyere, fogjál meg
hogya tudsz, nagy erőddel lám mire jutsz?

A Jász Úr óvatlanul a Tündér felé kap. Oly gyors,
harcban edzett sziklamarka, hogy a Tündér még csak
nem is pislant.

De lám; ott a bezárt acélmarok s ott a Tündér, de
nem rabon. Mint a látszat olyan teste, s egyre kacag
csak a beste.

- Nosza mi van dicső harcos? Nézd csak milyen üres
markod! Nincs ott semmi, már elhiszed? Érzést az Úr
másból teremt. Nem a sötét anyag hona, az csak
lomha, nagy és buta.

A Jász Úr fölhúzta egyik szemöldökét és derűsen
elgondolkodott.

Tudta eszével, hogy a világban minden rendben.

Tudta, hogy mi az elrendezés.
Értette az öt formát; a földet, ami szilárd, a vizet, ami
szétfolyik, léget ami fűgén illan, lángot ami úgy
rezeg. Tudta ő a tér képletét, azt mi léttér, véget nem
ér. Megtanulta már az evilági, három láthatatlan képét
is; ész, értést és érzetet s azt is tudta nagy eszével;
mi a hamis éntudat.

- Azt hitted, az Úr csak ennyi? Buta anyag s értelem?
- incselkedik tovább a Tündér - s hol a MINDEN,
hol teljesség, hol mi élet érzete? Mit gondolsz, a
napsugárról, ami szíved szúrta át, anyag az, vagy nagy
okosság, nem érted ezt Jóbarát!

A Nagyúr elröstellte magát. Elhallgatott és csendesen
ballagott tovább...

Szombat

Érzésmese

Egyszer egy Jász Úr, ki elhagyta erődített kastélyát,
minden fegyver és páncél nélkül
elindult a termékeny pusztába, hogy megkeresse az
érzést. Hatalmas harcos volt, végtelen tudással, de a
szíve kőkemény. Kemény volt a harcban,

békében jámboran megengedő, de szívéhez semmi és
senki nem fért hozzá. Örökkön éber volt,
védekezésre kész felajzott íjával s nyilaival.

Nem ment a városba, nem erdőbe, hegyekbe, sem
hajóútra nem kelt fel a tengerekre. Vele tartott egy kis
kópé Tündér, aki örökkön a Nagyúrral incselkedett.

A magányos vándort sokáig idegesítette a Tündér
csacskasága, de egy idő után megkedvelte.
Már nem, hogy nem morgolódott vele, de ha eltűnt
egy időre hiányzott neki,
ha meg vele volt hát jólesett közelsége.

Így vándoroltak kettesben, leginkább hallgatagon.
Tündér dalolászott és repdesett, a Jász Úr meg csak
valami halk mantrát zummogott.

A várúr megtapasztalta, hogy a kicsiny Tündérnek
nincs teste. Egyszer próbálta elkapni, de csak a nagy
semmibe nyúlt. Az éteri kicsiny lélek gondtalan
felhőtlenységben, fáradhatatlanul csapongott.
Mégis egy napon a lomha mozgású, kitartó vándor
vállára ült. A Jász Úr megszokta súlyos
páncéltatának, teljes fegyverzetének terheit,
de mióta egy szál ingben vándorol, nem érzett
semmi nehézséget.

Szabad volt és megbékélt. Túrta a
megpróbáltatásokat, soha nem méltatlankodott.
Ahogy a Tündér az erős vállra csüccsent

pipasz kényelemmel, az erős váll megbillent.

- Hogy a csudába? - gondolta a Nagyúr - hisz ennek a kis jószágnak nincs is teste?
- Mi a baj Jó Ura? - incselkedett a Tündér - Csak nem nyom valami?

A Jász Úr nem szólt, de erőt furcsállotta a dolgot.
Ment, de a teher csak nyomta a vállát s közben
gondolkodott.

- Te kópé! - kezdte kedves hangon - Hoznál nekem egy szál virágot?
- A Tündér már rebbent is - Milyen legyen? Pipacs jó?
- cserfelt csak röptében.

A Jász Úr érezte, hogy nem nyomja a teher.
Nem akart ő virágot csak kíváncsi volt,
hogy jól érzi e.
Amint a Tündér visszatért,
megint súly került a vállára.

Erőt nem értette.

- Tündér, ha megkérlek; békén hagynál csak egy napra? - kérte az Úr fáradhatatlan potyautasát, miközben elvette tőle a tündöklő pipacsot.
- Hova tűzöd most, hisz szagolni nincs mit rajt, tán kopasz hajadba? - és akkorát kacagott a Tündér, hogy csak úgy bucskázott hátra a széles vállról.

- Hova, hova? Ingem gomblikába - morrant a
Jász Nagyúr.

- Jól van elmegyek, kerülök egyet. - szólt vidáman a
Tündér és piciny lábacskáival a Hadúr vállára
toppanva, odadörgölte arcocskáját a
cserzett barna bőrhöz.

- Holnap majd jövök, vigyázz magadra, ne hogy baj
érjen amíg itt nem vagyok, tudod milyen nehezen
veszel észre jelentéktelen apróságokat - csacsogott a
Tündér és kacagva, dalolva szállt a magasba.

Nagyúr igen meglepődött - Azt a nemjóját - mondta
már fennhangon - Ez meg mi?

Nincs teste, nincs súlya és nyomja a vállamat.
Nincs teste és amikor nekem dörgölőzött majd
légezt az arcom? Mi ez? - tanakodott.

Így vándorolt tovább, csak egyedül.
Még volt magában, csendes mantrájával,
békés gondolataival, ismerve s tudva minden csudát.
Világot nem bánta, egy volt már mindennel,
semmihez nem ragaszkodott.

Eltelt egy nap s a Tündér nem jött.
Eltelt még egy, majd még egy, csak nem mutatkozott.

A Nagyúr erőst elgondolkodott, miközben mintha
sajogni kezdett volna a szíve.

- De hát megígérte - így tanakodott - Hol késik? -
amint ezt hangosan kimondta, valami pici szúrást
érezett a szívében.

- Biztos nem esett baja!? - aggodalmaskodott
egy kicsit.

Várt még egy napot, de aztán visszafordult.

- Tán rossz irányba megyek, azért nem talál? - ekként
morfondírozott.

Amint elindult az új irányba, ismerős dalocska
csendült a feje fölött.

A Jász Nagyúr szíve nagyot dobbant.

Fölnézett. Égre emelte tekintetét...

- Láttam ám Vén Bolond! - szólt pimaszul Tündér -
csak nem csavargatta valami,
oly harcedzett szívedet? -
azzal megint az Úr vállára zökkent, óvatosan
megsimítva a durva férfiarcot.

A Hadúr érzett valami kicsiny langy simítást,
de a súly most nem nyomta.

Elmosolyodott. Ez jó...

Vasárnap

Békemese

A dús pusztában kóborló, várát felhagyó,
fegyvertelen Jász Nagyúr, csalfa kísérő Tündér
társával visszafordította az útirányt.

- Hé, hé Jó Ura! Hová? - sikított fel a Tündér
s mintha egy pillanatra elillant volna örök víg kedélye.

- Tudod Csalfa Kedvesem, megtaláltam amit
kerestem - így a zord Nagyúr -
Köszönöm Neked! Szívem fölmelegedett.
Kitártam váram kapuzatát, páncéлом s fegyverim
leraktam, nyitott, egy szál ingben, védtelen vágtam
a pusztának.
Nem hoztam magammal mást, csak a bizalmat
és langyuló nyitott szívemet.
Egyedül jöttem, de Te Kedves azért mindig
köröttem voltál.

Találkoztunk a Hat Testvérrel;

Békesség megtanított megbékélésre a világgal
s önmagammal,

Szolgálat megértette az alázat fontosságát,

Barátság rányitotta szemem az egyenlőségre,
Gyermekség elmondta, hogy bíz védtelenül is,
hisz örök védelemben vagyunk,
Szülőség ráébresztett, hogy mások a fontosak,
akikről gondoskodnom kell,
A Szerelmességet, meg Te tanítottad meg Kis
Bolond, hisz ha nem vagy hiányzol nagyon. Ha vagy;
derülök és olyan jó. Ha nem; hát úgy fáj a szív,
hogy belehalok.
A Tündér megszeppenve hallgatott.

- Tudod beszélgettünk az évszakokról - folytatta a
Nagyúr, oly bársony hangon,
hogy a Tündér erős vállára zuhant.
- Kikelet a gyermek, tiszta szín érzés és érzelem,
őszintén nyitott míg tanul.

Midőn felnő és megházasodik, meghozza terméseit és
kiteljesedik, mint a buja nyár. Értelmét növeli.

Őszre minden beérik. Szív és az ész is összeér,
ha ápolták gondosan!

Halánték már deresedik, de jöhet a mézédés szüret,
mit a gyermekekre s szüleikre hágy.

A tél? Tudom már, hogy nem a véghatár,
nem a pusztulás, csak a vén fejnek el kell hagynia
minden hív szokást. Belátni akár a beláthatatlant is,
sziklára keményíteni a vélt tudást.

Ilyenkor már semmi nem viháncol.
Csönd van, csendesség.
Csepp hidegség, de szikrázóan süt a Nap,
ha melege kevesebb is.
Már tiszta a kép. Új tavasz, újabb lét közeleg.
A Tündér erősen a Nagyúrhoz bújt.

- Mi lesz velem nélküle? - gondolta reszketőn -
Magamban nem létezem!

A lomha Jász Úr csak ballagott várához vissza,
komótosan. Nem sietett.
Már nem nézett lába elé, nem bánva kórót és
bogáncst, tekintete vár fokát kutatta,
viselve Nap hevét, hajnal harmatát.

- Mi lesz velem nélküled, ha vissza mégis váradba?
- szakadt ki Tündérből szíjogva.
- Bolond vagy!? Azt hiszed elhagylak? Életem
Fénye! - vigasztalta a lágyhangú marcona.
- Mikor hazaértem, nagy munkába fogok.
Ha akarsz, Te is segíthetsz.
- Mit fogunk csinálni? - kérdezte Tündér még
mindig szíjogva.

- Rendet csapunk! Isteni Rendet! - szólt
határozottan a Nagyúr - Először is, a várárokból
fölszedem a farkasfogakat. Friss vízzel engedjük
tele, csupa aranyhalakkal és lótuuszokkal.

Meghagyjuk a szilárd falakat, de úgy
megmelegítjük, hogy bárki kóbor keresőt
bevonzanak.

A csapóhidat oly simára gyalulom, hogy még a Te
selyem lábacskádat sem sérti fel mikor ki-be
futkározol. És a híd örökkön lenyitva lesz
bárki előtt. Egye csak rozsda láncait.

Az udvar kövét felszedjük, virágokkal ültetjük be,
de csak ott ahol éri a Nap.

Körül az erős falmenedékben, fedelet építünk a
megfáradt átutazóknak.

- És Te egyedül akarsz ott élni továbbra is? - sírt
csendben a Tündér
- A hülye vasaiddal?

- Azokat meghagyjuk emlékebe, hisz már nem
kellenek, de aki vendég jön, annak
megmutathatjuk, hogy ilyenek is vannak, de
kettős embernek minek!

- Mi az, hogy Kettős Ember? - szepegte
s mintha megálltak volna könnyei.
- Hát az Isteni! Együtt van benne a Szív és az
Ész, az Értelem és az Érzelem.
Én ott ülök majd a lócán a konyha pitvarában,

Te mellettem és lábad lógázod egyre csak.

- Bizti? Ugye nem csapsz be? - kérte édesen a
Tündér a Nagyurat.

Jász Úr oly hatalmasat kacagott, hogy falak
beleremegtek, még a torony galambjai is fölrezzentek
repülve egy hatalmas kört a környező pompázó

rét felett az égben

s a Nap alatt.

Levéljáró

Érdeklődő ifjú kérdi: - Tátos mondjad hogy legyen? Hogyan jussak egyről átal, hová hogyan léphetek? Miként tudok újan élni? Kérlek segíts értenem. - tátos mondá: - Figyelj fiam! Levéljáró így teszen.

- Van egy madár levéljáró -hogy is néz ki egy-mindegy- egy mért fontos hogyan lépdel, vízínövény levélre. Van egy növény, vízi növény, levélzete vízen ring -mi formája, szirma, szára- az hogy milyen mindegy is.

- Át kelnél a vízi tükrön? Hogy teheted, nagy talány! Hidat verni képtelenség, ha csak egyszer hágnád át. Kövesd hát a levéljárót, mikor útban akadály, lépkedj szépen egyről egyre, nincs itt semmi nagy talány. Nincs hát persze, csak ügyeljél két levél közt mit tegyél, mivel lábad bizony kettő, kell hozzá így két levél. Egyik lábad egy levélen, másik nyugszik másikon, így jutsz által biztonságban, ne veszítsd el a nyomot.

- Mondhatod azt; lehet talán sánta is e példázat, de azt hidd el egy helyt nem lész, egy levélen két lábbal. Hogyha megállsz, levél süllyed, víz meg ellep, odavagy, egy levél csak egyet bír ki, ne állj, kedved ne lohaszd. Mozdulni kell, menni, menni, ez ember természete, megtorpanni -egyre állni helyben, egyben-nem lehet.

- Igen ám, de biztos lépést csak az ad ha lábbal érsz, bizton aljat ami elbír, nem hagy cserben, ki nem tér. Legyen ezért szilárd levél, minden miben kapaszkodsz, járatlanság, tudás híja biztonságot nem ad jót. Erősítsd a levézetet, mint a szikla oly legyen, az is miről ellépsz egyre s az is mire érkezel. Kettő között ingovány van, mindent fojtó süppedék, kerülöd messze; neked véged hogyha levél közé lépsz!

- Azt is mondják bölcs tanítók: - Örök mozgás -egyik út, másik pedig az hogy- biztont, erőt tudjál legalul!

- Az is fontos: - El ne feledd, hátra hagyni úgy lehet, dolgot hogyha előtted egy sokkal üdvözítőbb hely!

- Ha nem biztat mi elől van, nem mersz lépni nem is vágysz, min meg topogsz nem bír soká elmarad a változás. Elmarad, hogy legyen másként, legyen ugyan ahogy jobb, de ne feledd mindkét lábad jó szilárdan megálljon!

- Régiről el úgy rugaszkodj, hogyha erős már az új, de újra is úgy helyezkedj, ha a régi támaszt nyújt. Így kövesd a levéljárót, lásd a példát mindenütt, ne csak rohanj eszed vesztve, tanuljál természetül.

- Ne csodáld a káprázatot, múltó szeszélyt, víziót, figyelmesen éld az élted, tanuld ki a csíziót! Persze mindez csak akkor megy hogyha által kélni vágysz, ha a mocsár neked vonzó, maradjál de pórul jársz.

Krista titka

Végeláthatatlan puszta, napkeleti szél simítja, dédelgeti száz virágát, hullámzó fűóceánját. Készül a Nap nyugodásra csendes éji álmodásra. Nappal lakók vackolnának, éjjel élők motoszkálnak. Halkul milljom madár dala, sűrű bozót az otthona. Hajnaltól a tér kitarult, nyugovásra zug bezárul. Minden lassul vége mának, ki-ki pihen biztonságban. Serény hangya is elszunnyad, erőt gyűjt az új holnapra.

Sehol senki hinnénk rendben, ha egy szilaj mén ne lengne, hogyha nem verné föl alvót erős pata kemény vad ló. Fújtat, zihál, csupa csatak, rajta szőrén sudár alak. Nincs kötőfék, se kantárja, zablája sem zabolazza. Úgy nő egybe lovasával, kit az Úr is egynek láthat. Sörény repül, belé olvad, lányvitéze hajfonatja. Kacag a lány, lova nyerít, jobb combjával egyet feszít, villámként már serdül is mén, ki hinné hogy mindent megért. Nem kell ostor, parancs se kell, halk pissenés alig ha jel, mégis érzi mikor merre tudja lányka mit szeretne. Ifjú a lány szilaj sudár akár csak egy szabad madár, szabad mint a lova élte együtt szállnak végtelenbe.

- Krista, Krista! - rezzen egy hang, tudja a lány anyja hívja. Távoli a szó, de csöndben száz határt is által szökken. Hang felé vált hevült leány: - Ne félj! Megyek édesanyám!

Lovat forgat szép merészen, forgat térdel lágy tenyérrrel, arccal simul erős nyakhoz, szeretet tett kezest vadból. Elvárás nélküli csoda, viszont szolgálat vitt oda. Sosem akart ura lenni, nem parancsolt sosem néki. Együtt járják a világot, nem láttak még ily barátot. Ember és ló együtt élnek, pusztá mélyin békességben. Mindegyik a maga ura, nem követel önös utat. Régi az ő barátságuk, nagy titokból nőtt viráguk. Csöndben virult, titkon hajtott fölrugták az ős parancsot. De hát; mondta öreg Tátos mikor csínyjük kitudódott: - Minden szabály arra való, hogyha jobb jó az a való.

Történt egyszer nem ép tegnap, elszökött egy vemhes kanca. Krista kedvenc anyja lova, furcsa szerzet mondták sokan. Furcsa volt a ló s a gyermek inkább együtt jártak keltek. Nem keresték saját társuk, együtt éltek víg világuk. Mikor alig volt már idő, hogy a csikó világra jó, elveszett a leány lova, nem volt neki sehol nyoma. Sírt a gyermek, sírt csak egyre vigaszt nem lelt bármit tettek. - Kérd a Tátost - mondta anyja - mi tévő légy, csak ő tudja!

Öreg Tátos leültette mikor hozzá lép a gyermek.

- Tudod lányom nincsen semmi, minek okát kell keresni. Tudja jól a minden Ura, kinek s minek mi az oka. Majd meglátjuk, hidd el jó így meglátod hogy leszél még víg.

Fölszáradt a lányka könnye, járt kelt sokat egyre nyögve; - Mit is tegyek, merre menjek? Tán örökre elvesztettem?

Teltek napok, éjjelek is szíve szorult, de hitt neki, hitt a Tátos jó szavának, nem érheti galád bánat. Járt, járta rét határát, föl se tette ló kantárát, hagyta hogy a kedves cseléd keresse kit szíve remél. Így jutott el nem túl távol, nem messze a lópvilágtól csendes család közelébe ahol csodát látott végre. Meglátta az anyalovát, magas fűben veszélyt kutat, le-le hajol;

- Vajon mihez? Nicsak! Fehér gyermekihez!

Lepattan a lórul nyomban, rohan rohan hűs bokorba.

Anya lovát megragadja, hang nélkül csak úgy siratja.

- Megvagy végre szívem éke! Mért hagytál el, mi a vétkem? - szepegte, de tudta mindjárt nagyobb dolog van itt mit lát. Cseppnyi fehér csikó reszket, anyja nyalja hogy fűrössze.

- Ezért hát a világ vége, messze legyen születése, távol titkon szekérvártól -fehérség ha nem is átok-gyermek szívnek mégis bánat, nőni kéne áldozásra.

- Ezért bújtál ilyen távol? El tábortól, el családtól? Többet tudtál Te csak szívből, mint sok okos eszességbűl!

Mondta Tátos; - Dolgok oka, kifürkészhetetlen csoda. Jó Urunk azt nem hagyhatta, hogy csikódat fölálodoztasd. Eldugtad így messzi rétbe ne tudják, hogy ő is léssen, higgye mindenki hogy vesztél, magad s fiad eltemették.

Ez lett Krista titka mélyen, soká senki meg nem élte, mindenki csak furcsállotta - Mi lelte e leány urat? - régen sem volt könnyű fáma, de hogy titka megtalálta most már anyja sem értette; - Mért csavarog el

örökken? - Alig látták, mindig várták, találgatták: - Mi lőtt lányát? - Anyja egyre csak kesergett, apját nyúzta; - Mi lett véle? - Jó apa meg csöndben tűrte, anyaszív mért ne hevülne. Persze, hogy ő aggodalmas, férjhez adná nem habozna.

Miközben az idő múlt, nőtt a lány és meg is nyúlott. Hiába a sok tekergés egyre szebb lett a kis szépség. Vidám volt és csak kacagott; - Jövök megyek, csak szaladok!

Titkát rejtve múltak hetek, férfinépre nem nézhetett. - Jól van -mondta hát mindenki- hogyha sorsa jó így neki, legyen ahogy ő akarja, csak egészség el ne hagyja!

Ezt a titkát őrizgette, míg csikóját megnyergelte, csak úgy szőrin kantár nélkül, vele szállva szerelemből. Így szelték a szelek szárnyát, puszta vidék dús határát, együtt éltek össze nőttek, együtt ríttak örömkönnyet.

- Megyek Anyám! Már itt vagyok, nézd e széllel mit nem hagyok! Szélnek hívom fehér ménem áldozat ő már nem lészen. Emberhez ha nem is szokott, engem bízt még le nem dobott. Kezes lett ő kedvességéből, együtt érző kedvtelésből.

Szekértábor közepére betoppan a pompás ménen. Földre ugrik, megsimítja, Tátos elé úgy állítja.

- Jól van lányom legyen így! Titkod védted, megbecsülted. Ahogyan kell úgyan legyen, éljél vele mindörökre. Magos égre együtt néztek, csillagokkal így szemeztek, Krista és Szél egybe keltek, hű baráti szerelemben.

Legszebb zene

Kicsiny leány pusztarétben ugra-bugrál ficáncol,
susog, csacsog, picsog egyre, nyughatatlan viháncol.
Ugrik lóra, bakra bátran, szertelenke egész nap, dalol,
kacag öröm nézni, kicsattanó szíve van. Zireg-zörög,
kopog, dobol, amit elér megszólal, hozzá zümmög,
dúdol mindig, keresi a csodás dalt. Keresi, de nem
találja. Elégedetlenkedik. Anyját nyúzza, társát böki;
- Hol találom? - kérdezi.

Kiszalad a csalitasba, átugrik az árkokon,
szekértábort körbefutja, benne nyugság nem honol.
Túri békén vajszív szülő; - Majd elnövi, lenyugszik! -
de a lányka egyre-másra, jobbra-balra igyekszik.

- Hol az a dal! Hol az a hang, ami tökéletest szól? -
más kit nem ér ilyen kérdés, soha jót nem válaszol.
Így hát anyja tanácsára ment Tátoshoz kérdezőn,
segít ő majd s mutat utat, eligazít kerengőt.

- Figyelj gyermek! Kinyisd füled! Szívedet meg őrizd
jól, nehogy szutyok beszennyezze, tiszta legyen
mindenkor! Ne csak nézzél; láss is mindent! Ne csak
halljad; értsd a szót! Bárhol is jársz, ügyelj csöndben,
Vigyázód majd válaszol.

- Vigyázz semmi meg ne álljon, poshad víz ha áll
soká! Világ sora változása, megállása a halál!

De csak lassan; látva láthass, minden csoda tárja föl,
benső titkát mind előtted, akkor értesz zenéből!

Próbál gyermek figyelmezni, lassít léptin, andalog.
Dúdol, de már jobban hallgat, hátha szél hoz
dallamot. Csöndesen jár ligetrétben, figyelmesen tárja
szét; szívét, szemét, fülét mindet, körül semmi el nem
vész.

Virul a Nap, élet derül, pusztában is zsong a lét,
madár, bogár, fű, fa, virág zeng és susog szerte szét.
Sétál gyermek csöndesedve, minden neszre ügyelve;
vidám zsongást csak nem hall még harmónia
egésznek! Várja azt mit Tátos ígért; Vigyázója mikor
szól, de csak nem jó, nincs megnyugvás, hiába is
ballagott.

Telt-múlt idő, nem jött a dal. Nem jött el mit
keresett. Bárhogy neszelt körbe-körbe, nem lett hiány
fele se! Sétálgatott künn és otthon, kérdezgetett;
- Hallják-e? - senki nem szólt hogy hallaná, mit a
gyermek remélne.

Szomorúan, sápadt arccal újra fordul Tátoshoz:

- Mond Tanítóm! Mért nem szóal az mire úgy
vágódodom? Hol van az a legszebb zene, mit
mindenütt keresek? Mért nem lelem, miért késik, hisz
mindenre figyelek.

- Ügyelsz tudom jó gyermekem! Örülök hogy változol.

Kezded látni mi minden van, kívül, bévül porondon.

- Tudod ahogy vénül ember, nem lesz sosem okosabb, csak a sokból egyre jobban kiszűri mi fontosabb.

- Mi a fontos? Mi a lényeg? Ez biz ám a fő kérdés! Legtöbben csak általfutnak élten, létük fölélvén.

- Holnap korán surranj majd ki -mikor szunnyad mindenki- csöndben sétálj ne túl messze, pirkadatot kilesni. Akkor hallgass, akkor figyelj, ha vöröslük ég alja, Nap korongba nézzél bátran; Ő majd bizton megsúgja!

Úgy is tett a gondos gyermek, amint Tátos tanácsolt. Másnap hajnalt tájba szökkent, mikor más még álmodott.

Térdig érő harmatos fű, fürdeti csupasz lábát, hosszú pendely jól fölázik, de azért csak nem hátrál. Hallgat körbe, figyel egyre, mintha minden halna el, még a hév is vissza rezzen ahogy a Nap megébred.

Megrázkódik, hűvösebb lett. Még ki szólt is hallgat el s a nagy csendben vörös széle napkorongnak feléled. Lassan-lassan kúszik föntebb, tényleg bírja szeme jól, nem is pislant, csak szemeznek, nem hogy baj lesz; hanem jó. Érzi amint szemfenéken örömsugár

simogat, közben egy nesz annyi sem sok, sehol semmi se moccan. Sem egy tücsök, sem egy rigó, de még szél sem surran el, csak a nagy csönd köröskörül, csak az ami dédelget.

Párafátyol vizes réten, selyem függöny Nap előtt;

- Mikor egész -monda Tátos- elég akkor elebből! - Könnye csordul napsugártól, harmat csurran lábain, megborzad de akként éppen, mikor legszebb hangzat hí. Nem hall semmit, csak a csendet s mégis minden egybe lett, végtelenül tökéletes; - Ez az igaz zene! Ez!

- Csak a csönd mi Isten szava! -monda Tátos tenmaga- Mind az összes ami más zaj, világnak káprázata!

Ettől kezdve megnőtt gyermek, ha ép nem a testben is, de nőtt szívben és hallásban, most már tisztán énekl.

- Megvan Anyám! Édesanyám! Megtaláltam, végre meg! Tudom már, hogy ez ideig hamis helyen kerestem! Ott kutattam ahol zaj volt, ott hol minden egyre szól, össze-vissza kavarg minden, nincsen ott rend, nincs ott jó! - Mondta Tátos jó Öregje: - Gyakran ott van lényege -több dolognak- ahol sokan, nem gondolnak értelmet.

Így talált a felnőtt gyermek, legszebb zenét; csendben, ott! Nem volt többé sosem bánat, örömből szótt dallamot.

Vad fekete kanca

Éltek a síkságon szilaj nomád jászok, egységben egekkel földi pusztaságon. Birták mi megpróbált testben és lélekben, mikor szűk legelő, lassan tovább mennek.

Mesteri íjaknak és az lovaglásnak, senki nem lehetne vitéz jásznak párja. Köztük is legkivált; As vitéz -az áldott- íly deli bölcs legényt, világ még nem látott. Békével viselte sorsuk hányatását, derűvel szelte ő puszta tág határát.

Híre ment egyszer csak fekete kancának, aki a vidéket büszkén által járta. Mondták kik pusztázók; - Párja lóban nincsen! Ily nemes jószágot senki nem kap kincsen!

Sok idő eltelik, üldözik a prédát, de senki nem érte hőn óhajtott célját. Látták itt, látták ott, csődörök körében, mégsem bírt kerülni egyik sem fölébe.

Méltó vad fekete, kancák ékessége, egekig lobogott éjkéken sörénye. Csüdje oly karcsú mint gazellának lába, tompora, combjai erő duzzadása. Nemesi főtartás, neszre metszett füllel, angyali arcában tündér szemek ülnek. Szemei sarkában szilaj huncut vadság,

szinte csak nyeríti; őt biz el nem kapják!

Hold fogyott és tellett, hányszor már ki tudja, mégis csak került nyakát pányva rúdja. Dacosan nyerítve került embert csődört, száguldó léptitől pusztá föld csak döngött. Hiába legügyesb pusztai vitézek, gyönyörű vad kancát haza nem vivének.

Híre volt réthatárt nemes büszke vadnak, trófeát tűztek ki annak ki elkapja.

Szilajság, erősség, oly nagyon ügyesség, mindegyre hiába akárhogy kövessék.

Egyszer hogy As vitéz pusztában portyázott, messziről éjsötét kanca lovat látott. Dobbant hűs nagy szíve büszke vonásoktól; - Ily nemes jószágot erővel nem fogtok!

Tette hát békével, hosszú türelemmel, mind kijárt határba s kanca lovat leste.

Teltek tán hetek is akár több holdtólte, vitéz és vad kanca csak közelebb jöttek. Utóbb már oly közel, hogy csak szemezgettek, egyik a másiknak tekintetét vette.

As vitéz hűs szíve dobolt hevesebben, ahogyan jutottak egyre közelebbe. Nem volt itt cselvetés, se

csapda, sem pányva, szeretet vonzása hatott a kancára.

Amint már jóközel jutottak egymáshoz, fekete vad kanca szilajon pompázott. Szikrázó szőrével napsugár ha játszott, As vitéz sóhajtott; - Nem csalóka álom? - nem álom valóság, hogy megbarátkoztak, As után lépkedett fekete lópompa.

Imígyen léptettek -csuda világ- párban, szekérvár széliben, árnyas hűs karámba.

- Jön a tél, zordidó, gyere Lelkem védlek! -súgta As-
éntőlem soha nem kell félned.

Oda bújt szépvitéz lova oldalához, együtten sóhajttak gyöngéd barátságot. Több ez mint barátság, szerelembe estek, erős kéz simogat éjkék szőrű testet.

- Pihenj meg jó lovam, megvédelek kártól, soha nem csukok rád börtönül karámot!

Szabad vagy örökken, ahogy Isten termett, gyönyörű életem, vad fekete szentem!

Csudálatos Zizi anyó

Egyszer régen, nagyon régen szekereken puszta rétben, élt sok gyermek melegségben, áldozatos szerénységben. Jobbra-balra vitte sorsuk ősi népük családotul, járta örök kerek útját, őrizgette dicső múltját. Napközben, hogy derült világ, dalolt madár, nyílt virág, mindenik csak dolgát tette, fi, nő, leány, apró gyermek. Apáik a biztont adták, jót mutattak legyen nagyság, legyen nagyság békességben, elrendezett megértésben. Ne lázadjon Idő Úrra, ne tévedjen hamis útra, ki-ki tegye amint sora, így élhetünk csak boldogan. Anyácskák meg dédelgették, gyermekiket szeretgették, gondját vitték a családnak, senkit ne érjen a bánat.

Ott élt csudás Zizi anyó. Bárki róla, csak jót ha szól. Ő volt minden gondos őre, jámboran élt nem pörölve. - Mitől csudás? - kérdezhetnék, hát csak attól, miként hogy élt. Csudákat tett élet hosszan, lény nem kapott tőle rosszat. Zúzás, marás, seb vagy mi baj, Zizi anyótól ág kihajt. Gyógyít testet s lélt mi bajos, körötte tér madárdalos.

Nem járt tátos iskolába, mégis tudós ember lánya, jól tudta ő mi jó, mi árt, nemzetsége nem ért hibát. Kit-kit abban segítgetett, ami neki baja leszen.

Volt ki bús volt, ki meg rokkant, Zizi anyó máris toppant. Surran, zizzen folyton míg él, olybá mint a rabszolga méh. Sosem fárad, sosem henyél, innen kapta Zizi nevét.

Mikor minden nyugságra lel, ép a lél és éppen a test, akkor szalad gyerek haddal, rétfüvet gyűjt hűs kazalba. Mutat utat s mit hogy kutat, oktat süldő huncutokat.

- Lásd csak úti füvet öcskös, vérző sebet bekötözzön. Ez a bajra, az meg jajra, bogyó, gyökér nagy sóhajra.

Így serényen élte éltit, csudálatos természetit.

Volt hogy tájba andalogva, egyedül hágott halomra, onnan kémlelt szerte széjjel, dúdolása szállt a széllal. Nem vitázott, nem csatázott, égiekkel parolázott. Jámbor hittal dédelgetett, mosolyával édelgetett. Lassan járt, de fürge lépttel, figyelmesen ügyeléssel, zummogása egyre hangzott, egészséget egybetartott.

Csudájára akkor jártak, mikor szóval gyógyít lábat. Tört csontokat összesóhajta, bízza egység módját jóra.

Nem csak tudja, teszi a jót, önzetlenül hívja valót. Segedelmet kap az égtől, Isten adta tehetségből.

Ily csudás lél alig ha él, mutat jót és bölcsen beszél, aki látja hírnökölje, fenn vigyázza mindörökken.

Három kő

Lassan ballag öreg Tátos, legény lépdél nyomdokán,
csendesen hogy fű se zizzen, harmat lepi bocskorát.
Épp hogy ébredt Nap korongja, midőn három kőhöz
ért, tanítvány és bölcs tanító igazítja ködmönét.
Megrezzen a bátya válla, pedig szokta hűs szelet, ifjú
kérdi; - Mond mi végre rendeződtek en kövek?

Három markos fehér kő ült dús növényzet pamlagán,
szépen sorba egyenesbe, merre mutat s mi irányt?

Fölnéz elébb s nagyot sóhajt, jó öregje halkán szól;
- Itt az idő, újra vége, út tovább nem járható.

- Mond jó Mester minek vége, mért az útnak vége itt?
Átallémem, megkerülöm hely van túlon réten is!

- Nem érted, de haljad sorra minek szab határt e kő;
eddig miénk, onnan másé, már nem határ hegytető.
Egykor nem oly nagyon régen, ott távolan, hegyen túl
ott volt határ, látóhatár, onnantól volt más az úr.
Most meg látod fűcsomóban három kő egy sorban
áll, szomszéd népek rakták ide, itt leend az új határ.
Nem használt az intő szó sem, páرزottak és szültek is,
kevés valá tátos szava, látod észnek hűlt helyit.
Van egy földrész amin élhetsz, van egy másik másoké,

amíg elférsz minden rendben, ha sokasodsz már kevés! Összéérttek életterek, kicsiny lett az ősi föld, sok az éhes száj s a másvágy, asszony szívet szédítő. Egykor csendben, szép szelíden éldegéltünk távolabb, amint szűkült a nagy puszta, odébb vittünk sátrakat. Jártuk ősink örök útját, tudtuk; állni nem szabad, bölcs a földjét föl nem éli, elébben tovább halad!

- Mért kell mindig tovább menni? - kérdi legény érttelen - Egyhelyt szokva, mindent tudva, volna nagyobb kényelem!

- Mikor egyhelyt megtelepszel, azt gondolod ten helyed. Idő múltán azt képzeled, birtokod és úr vagy te! Körbe vonod, megforgatod, más e földre nem léphet, megzavar hogy ki van kiért, hamisság lesz képzeted. Úgy képzeled minden tiéd, mi birtokon belül van, tested vérét is áldozod hogyha rádtör szomszéd had.

Így szoktatod magzatod is; - Becsülje mi ősöké! - bár ha tudná semmink sincsen, mit magunkkal vihetnénk!

Magunkkal a végső útra -ami mindent egyszer érmezítelen s üres kézzel, oda csak úgy mehetnénk. Nem vihetünk ragaszkodást, vágyaink se vihetnénk, amíg így lesz addig ember, kezdi újra életét!

Tátos könnye

Öreg Tátos nádas szélén fogad víztúlról jövőt, lassan mozdul lába, hangja, keze reszket ernyedőn. Csöndben roskad fűtrónusra, apró gallyat lángba vet, halkan dúdol égre nézve, egyszer-egyszer tűzre tesz. Hallgatag, de szeme élénk, mindent lát mi érkezik, jönnek-jönnek egyre többen, csöndesen megkérdezik: - Hogy volt régen Öreg Bátya! Mesélj őseinkről itt, hogy volt éltük, hogyan haltak, miben hittek lelkeink?

Halkan szólal Öreg Bátya, hátra vetve varkocsát, fehér hajból míves gonddal fonta tar fő ostorát. Viselt gúnyát rendez vén kéz, simít arca ráncain, könnyét nyeli vissza-vissza, meg ne lássák hívei.

- Halljátok hát mint volt egykor, midőn lápból künnen élt, nemes javas, mágus, tátos, sok-sok tudós víg legény.

Szabad volt a pusztá végig, erős lovas védte meg, asszony gyermek sátorvárát, vén szülői életet. Rendben ment itt mindig minden, nem volt semmiben hiba. Áldoztak ahogy csak kellett, éltek s jártak halmokat. Volt ki vadnak, kegyetlennek, szívtelennek hitte őt, pedig népünk jó vitézi megóvták a szenvedőt. Azt is mondták; - Kecskét hágtak! - ostoba ki elhiszi, nemes vitéz hogyan menne Istenhez ha vétkezik!

- Nem volt akkor más tanítás, úri furfang, áltatás, nem kellett ott senkit félni, egyenes volt fi és lány. Egyenesek szóban, tettben, tudták mi a jó szokás, figyelmezték öreg szülék, nemes vezér jó szavát. Nem kellett ott riogatni, Isten nyila csak pihent, egyszerű volt minden szabály, senki sem csalt féltiben. Másnak java kinek kéne, kinek mi kell mind meg volt, tiszta lélek, tiszta erkölcs, minden emberben honolt.

- Ez még messze azelőtt volt, mikor napnyugatra tért, népünk sok-sok emberével, nemzetünk és hét vezér. Ahogy itt megtelepedtünk, sokasodtunk egyre csak, egyre szűkebb lett a puszta, látni vágytak ormokat. Napnyugatnak tája csábít, messzi jószág mámorít, könnyű harcban, könnyű vágta butította fiaink. Sokaság volt legfőbb bajunk, kevés volt a legelő, sok az éhes száj s a nő vágy, ékes kincserőpedő.

- Teltek évek, múltak telek, sok sikerrel jött sereg, hiába szólt tátos szava; - Ember már elég legyen! - Nemcsak kincset, más tanítást, azt is hozott mindenik, világias okosságok lepték őshit fényeit. Más vér, más hit zavart kavart, össze-vissza ment a nép, új vezérünk más eszével kormányozta nemzetét.

Azt hitték -kik jót akartak- újabb honban Úr is új, pedig minden jó volt régin, nem kellett a háború.

- Volt vezérünk ősi hittel, másik újban lát csodát,

hiába szólt minden tátos, másra néztek ostobán.
Nemcsak nézték, csalogatták más honoknak
gyermekit, azt mesélték; - Véren frissít! - az majd
népet emberít.

Ember helyett vadak lettek, békés legény öltre ment,
nemcsak külhon ostobáit, önvérét is verte meg.

Hiába volt új tanítás, új tilalmak garmada, nem
használt itt mostmár semmi, zűrzavar lett nem csoda!
Ilyen földön erő kellett, nemcsak belső, külhoni,
idegennel verették le rokonvérnek hadjait.

Megfeszítették, összetörték régi szentség híveit, új
vezér az új kereszttel irtotta ki véreink. Tűzzel-vassal
pusztította ősz tudások nagyjait, ki el nem bújt annak
vége, elhamvadtak álmaink.

- Így került a néhány tátos tüskés bozót mélyire, fába,
lápba, tág mocsárba, rengeteg rejtekibe. Drága vérim
nem feledtek, legyen bármi évekig, őrizétek ősi
képünk, nemes vérünk cseppjeit. Aztán egyszer, ha
oly híg lesz, hogy már azt se tudja nép, magyar vér-e,
vagy miféle mindenfajta jövevény.

Öreg Bátya lassan fölkel, tüze is el hamvadott,
könnye hullott már nem bánta hogyha ráncain
csorog. Csorog-csorog Tátos könnye, láp vizébe
olvad el, népei meg halkán, csendben, elosonnak
septiben.

MOST

Volt egyszer egy hol nem volt, úgy hívták hogy LeszMOSTvolt. Ez a LeszMOSTvolt hát máskor, össze-vissza tátikázott, csodálkozott-csodálkozott:

- Oszt most mi van, hogy már megvolt?

- Dehogy múlt el, majd csak esztán érkezendik ami mostság - szólt az Idő vicceskedőn, LeszMOSTvolt-al incselkedőn.

- Figyelj Komám! LeszMOSTvolt hát, hogyha egyszer rajta kapnád azt a cseppnyi se lesz - se volt, akkor talán megvolna jól, de mert ez bíz nagy huncutság, örüljél, hogy lesz még aztán.

Ami megvolt az már megvan, ami lesz az majd csak itt van, ami meg a nyakunkon van, hívjuk MOST-nak ha akartad. Ebben a nagy MOST-anságban, gyorsan dolgozz mert megláthatod, hogyha szádat egyre tátod egy falat sem ér el már most, csak majd akkor mikor majd lesz, ha meg nem hát most lekésted.

- Sebeskedjél tüsténkedőn, nem marad egy cseppnyi időd, se nem erre, se nem arra, minden múlik, vagy csak majdan. Ilyen örült rohanásban hogyan nézel a világra, hogyan égre, Nap-királyra, pompázatos Földi tájra? Kutakodol semmi MOST-ban, pedig ott csak semmit foghatsz.

- Tudd meg Én mint Örök Idő, meg nem állok, nincs delelőm, MOST-kor is csak villantásra merevedek; ki tud, láthat. Ne is gondolj semmire sem, hiszen minek úgyse leszel. Leszel éppúgy semmi miként, az kit nézel isteniként.

- Legfelsőbb Úr velem pusztít, pillanattól pillanatig, így hát a MOST egyre múlik, nem lehet azzal eljutni, eljutni a Legfelsőbbhöz, hisz Ő örök s el nem múlik.

- Múlhatatlant mulandóval, MOST-al mérni azt mi fenn van, fenn az idők végeztéig, nem a MOST-ban, mindig éli, éli éltiti öröklétig, MOST-at Ő bíz meg nem nézi, nézi azt mi Róla zengett s azt ki felé törekedne, törekedne a jövőbe, megtisztulni mindörökre.

Semmimese

Egyszer régen, oly nagy régen -nincsen Isten ki megérte- vótt egy nagy nagy JÓNAGY SEMMI. Ólyannyira semmi sem vótt, hogy ottan még idő sem vótt. Nem vótt benne semmi erő, nem vótt idő sem delelő. Eleje se vége annak, semmi mit rúlla mondhatnak. Oszt, hogy ez a nagy nagy SEMMI kezd magátú gondúkodni, gondúkodik, gondúkodik, hogy hogy nincs itt sehun semmi? Valamitű osztán egyre kitanátta biz Ű nem nincs. Van bíz' oszt még neve is van, ugyan hívják hogy Ű az AZ! No mán örútt a nagy SEMMI van má' végre neve néki. Bár még mindig csak a SEMMI, de legalább lehet híni. Híni AZ-nak vagy tán EGY-nek, mindegy neki hisz Ű NINCSEN. Hát ez az AZ mán csak mocorog, hun csak lomhán hun szaporonn, de mán csak lett valami ott, valami mit fő nem fogok. Mitű? Ne kérgyed; csak tuggyad, lett az EGY-bű frikk-frakk oszt van. No mán amint VAN a SEMMI, megint csak kezd gondúkodni; - Kéne tán még fincorogni, hátha abbú lenne vaami? Ficereg is a NAGY SEMMI, idejve kacérkodlik. No hát mikor legyen mán AZ, hogy az EGY csak úgy sugáraz. Kitű-mitű, bánnya kinnya lött, oszt kész van, mostantú van.

Van a SEMMI AZ sugárlík, csak úgy virít, no meg hallík. Hallík is mer csak mennydörög, mireg-morog

meg dőcörög. Amint ez AZ EGY nagy SEMMI világlik meg morgolódik, belé esik egy csepp vaami.

Hunnan s hova ne kutassad, tuggyad úgy, hogy vaami mán van. De ez a kis vaami cseppnyi, nyőni kéne, okosonni. Sebaj van má végre idő, abban hallad vaami elő. Nőddögél oszt okosodik, VAN oszt meg NINCS gondúködik. SEMMI-t amint megismeri butasága szertefoszlik. Milljom éven hal s születik, mígnem ollan eszes vaami, lótt belülle egy VALAKI. Innentű mán minden rendben, VALAKI van ki teremthet, teremt eget, földet, magot, napsugarat, szelet, fagyot. Hullik belülle a sok mag, apró vaami egész egy had. De az összes bamba apró, minden cseppje padba való. Tanúgatnak, fejlődgetnek, életeket leélhetnek, oszt mikor mán jó okosak teregethetnek másokat. Némelyik meg Úrrá válik, igazgatja sokaságit. Okosodik, uralkodik, fineszesen gondúködik. - Kéne föntre egy nagy Vaami, oszt lehetne Őt imádni! - Így gondút ki vaami Vaamit, amit lehet cifrázgatni.

Apró vaamik sokasodtak, okosodtak, magosodtak. Nőtt a létra nőtt csak egyre, magos égbe emekedve. Azon lajtorján pár apró, hágott főnek úrnak való. Űk lettek kik dirigáltak; - Mi vagyunk akit imádkhat! Imádkhat sok apró vaami, nekünk itt nem ugat senki! - SENKI lett a fölöttesük, hiszen parancs nem jó nekük. Így lett VALAKI-bű SENKI, ki tud vele messze menni, annak áll mán eszes világ, földi szeszély, kalapvirág.

Bevégeztetett

Pusztavándor öreg Tátos botra rója terheit, búcsút intve veszi lába napnyugatnak lépteit. Nincs itt sírás, nincsen bánat, útra kél a jó öreg, aki látja mosolyt röptet, intve hódol sok főveg.

Elindul a végső útra, nem kíséri senki sem, lenyugodott szívvel, egyként, köszönt múltó életet.

Nem vágyik ő üdvösséget - Mily világ lesz? Egyre megy! - volt mit szívből megtehetett; - Ím, most bevégeztetett!

Hallja még az égbe szálló, csöndes, békés dallamot, amit hátrahagyott népe, búsvidáman hallatott. Fájó szívvel int feléje aki marad még kicsinyt, fáj a szívnek, ám a lél víg, sorsa más helyre viszi.

Térdig érő magos fűben járás már nem könnyüdik, lassan megy a Nap nyugtával, szemét egy csepp könnyü üli.

- Elég volt-e? - amit megtett - Átadta-e amint kell? - nem tudja meg hogy lesz tovább, ki-ki éri amint tesz.

- Ennyi volt. Ím ennyi mára, pillanat lett sok-sok év! -
árnyék nyúlik, egyre hosszant, övé, fáké, bokroké.

Itt a hely mi alkalmas lesz, itt a végső nyughelye
végerőből botra dőlve, nyom a földbe rúdhegyet.

Tátosbot a kopjarúdja, végső harcnak harcosa, ez lesz
itt a békeküzdés, arca már nem marcona.

Nincs itt kürtszó, dob se szólal, lovasroham messze
leng; egy a küzdő, egy az ellen, le kell vetni életet.

Viharverte köntösétől, csendesen megszabadul,
nincsen más csak ágyékkötő, ami marad legalul. Sokat
látott köntös zsámoly, nyugszik botja tövében, öreg
Tátos üggyel bajjal, fonja lábát köréje. Szikár kezek
fonadéka botra kúszik ég felé, lehunyt szemmel,
emelt fővel csendesíti életét.

Nincsen benne ragaszkodás, vágyak álma eljövend.
Egyre könnyebb lesz már minden, áldozat mit elkövet.
Itt a végső áldozatja - Lám a játék véget ért! - ennyi
volt csak, most csak ennyi, földadja az életét.

Nap korongja egyet pislant, látóhatár pompaszép, fű,
fa, virág, madár hallgat; - Ím, elillant kósza lé! - ami
maradt már nem Ő az, nem a Kedves Jó Öreg,
csupán erős csontozaton szövetek és bőrköpeny.

Testmelegje már elhagyta, lepi éjnek harmata,
megtalálja lágy fuvallat s más élőknék garmada.

Mondta mindig jó öregje: - Életen az élet él! Tedd
csak mindig mi a dolgod, légy derűs és sose félj! Nem
tehet mást ember fia -miként többi élő sem- ha nem
okul, akkor marad, magát testnek vélőnek. Ez az
egyik legfőbb lecke; - Tudd hogy lél vagy, nem haló!
Testi rabság futó létünk, ősi tudást elhagyó!

Mi a testet megmozgatja, az sem te vagy - higgyed el!
- káprázat és mámorítás, ami velünk incseleg.

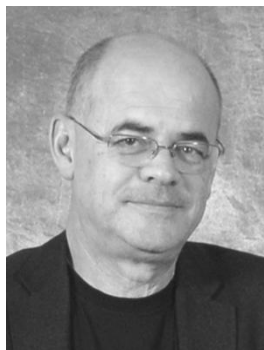
Nézd mi Tátos után maradt; arcvonása mint derül,
tátosbotja kopjafája, sírja rét mi elterül. Eső mossa,
szél szárítja, Nap hevétől fonnyad el, egyre inkább
szikár csont csak, földi jószág lopja el. Réti arslán, ég
keselyű, varjú, holló, kis rigó mind-mind tölti éltes
kedvit, porhüvelyt eltisztító.

Múlnak évek, hetek napok, Tátos botja égre néz,
lassú vándor főhajtással emeli meg süvegét. -
Dicsőség az égieknek! Földieknek elmúlás, vajon
milyen új kaland lesz új életre eljutás?

Csend a vége, pusztá béke, senki nem rí életért;

- Ennyi volt és itt a vége!

Csapong, kacag csacska lél...

Borzák Balarám Béla

(1955) Elvált -majd ismét- házaspár.
Gyermekek: Bianka (1976),
Bence (1986), Tündér Izabella
(2008). Építészmérnök. A sok-
irányú szakmai munka mellett
szépíró kb. 2005 óta. Esszék,
rövid filozófiai- és őstörténeti
tanulmányok, archaizáló- és
szabad versek, mesék, népies-
kedő fricskák, haikuk. A

www.jasz-sag.hu „Tűnt léptek nyomdokán” összeállítás
szerzője. Bemutakozásként álljon itt egy személyes vers:

Nyakamon a kötél

elég volt most már - elég volt itt már - szebb jövőt
várva - feszítem hátam - a hosszú útnak - bízva az
újat - gyűröm a távot - talán fényt látok - tágul a tér -
bár jól szorít még - és valami elakad - szememből
könny fakad - görcsös az akarás - csak hogy innen
kijussak - teret fényt levegőt kaphassak - és megy
megy a küzdés - bár szorul és van még - hátra bőven
de megy - vajon merre megy - kint vagyok - tán
levegőt kapok - de jaj valami megfogott - szemem
vérben forog - levegő nem hogy jön - de fogy és fogy
- míg valaki nyom - szorul a hurok - nyakamon a
kötél - ezerkilencszáznak ötvenötödik éve - április
havának ha nem is a vége - de huszonhatodika és kint
vagyok - és benne és itt vagyok - szebb jövőt - súgja a
bába - zsinórt a nyakamról levágta - s apám kezébe
adott - ki égnek emelt - hát itt vagy kis poronty - isten
hozott - ne félj - de majd ha elmegy - hagyj valami
nyomot

Tartalomjegyzék

Előszó.....	5
Jász Úr és Tündér	
- Tündérmese.....	7
- Embermese.....	10
- Életmese.....	14
- Bolondmese.....	17
- Évszakmese.....	21
- Érzésmese.....	24
- Békemese.....	29
Levéljáró.....	34
Krista titka.....	36
Legszebb zene.....	40
Vad fekete kanca.....	44
Csudálatos Zizi anyó.....	47
Három kő.....	49
Tátos könnye.....	51
MOST.....	54
Semmimese.....	56
Bevégeztetett.....	58
Bemutató.....	63